

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola a Pomocná škola, Teplice, U Červeného kostela 110

U Červeného kostela 110, 415 02 Teplice

Identifikátor školy: 600 023 664

Termín konání orientační inspekce: 6. – 9. ledna 2003

Čj.:	064 01/03-5022
Signatura:	of5nw519

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Zvláštní škola a Pomocná škola, Teplice, U Červeného kostela 110, je příspěvkovou organizací. Od 1. září 2000 je v právním subjektu. Zřizovatelem organizace je od 1. července roku 2001 Ústecký kraj, Velká Hradební 48, Ústí nad Labem. Dle posledního Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, škola sdružuje zvláštní školu – 20 tříd, pomocnou školu – 2 třídy a školní družinu – jedno oddělení. Kapacita školy je 224 žáci, v době konání orientační inspekce se zde vzdělávalo 225 žáků, čímž byla kapacita překročena. Ředitelka školy žádala o změnu kapacity (navýšení) a dle předložené písemné žádosti byla tato změna schválena Radou Ústeckého kraje dne 6. února 2002 usnesením č.j. 39/26/2002, ale zatím nedošlo ze strany MŠMT k úpravě v Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol. Škola poskytuje základní vzdělání žákům se zdravotním postižením, středním a těžším mentálním postižením. Je spádová a vzdělává žáky z širokého okolí města Teplic. Rada školy zde nevznikla, pracuje zde celkem 29 pedagogů a jeden romský asistent, věkový průměr pedagogického sboru je 45,6 let.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu pro zvláštní školy č.j. 22 980/97-22
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu pro zvláštní školy č.j. 22 980/97-22
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve všech stupních zvláštní školy

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek je vztaženo k celé škole.

V letošním školním roce je ve škole zaměstnáno celkem 29 pedagogických pracovníků, tj. 28 učitelů a jedna vychovatelka školní družiny, která zároveň vykonává na částečný úvazek funkci učitele. Z celkového počtu všech učitelů je 6 odborně a pedagogicky způsobilých, 4 učitelé mají pedagogickou fakultu bez požadovaného vzdělání v oblasti speciální pedagogiky a 19 učitelů je zcela nekvalifikovaných. Nekvalifikovaní učitelé (79,3 %) mají dlouhodobou praxi a bohaté pedagogické zkušenosti. Vychovatelka ve školní družině má střední pedagogické vzdělání pro vychovatele bez speciální pedagogiky. V současné době dvě učitelky studují na pedagogické fakultě obor učitelství pro 1. stupeň základní školy (bez speciální pedagogiky). Při přidělování předmětů přihlíží ředitelka školy jednak k odborné a pedagogické způsobilosti a také k zájmům jednotlivých vyučujících. Funkci výchovného poradce vykonává zkušená učitelka (již v důchodovém věku), neabsolvovala kvalifikační studium pro výchovného poradce, ale má dlouholeté pedagogické zkušenosti. V tomto školním roce dokončí studium výchovného poradenství na pedagogické fakultě perspektivní učitel školy, který bude připraven funkci výchovného poradce vykonávat v budoucnu.

Základním poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada, která se schází pravidelně. Z jednání jsou vedeny písemné zápisy, které dokladují, že rada se zabývá především otázkami

spojenými s výchovou a vzděláváním žáků s mentálním postižením. Ve škole pracují dle celoročního plánu dva metodické orgány, vedoucími těchto metodických sdružení jsou obě zástupkyně ředitelky školy, které připravují celoroční plán i náplň jednotlivých schůzek. Orgány se scházejí dle potřeby, minimálně 5-6 x ročně a řeší otázky výchovně-vzdělávacího a metodického charakteru (např. příprava tematických dnů). Vzhledem k vysokému procentu nekvalifikovaných učitelů je účast v metodických orgánech pro všechny povinná. Činnost výchovné poradkyně (dále jen VP) vychází z celoročního plánu. Prvořadě věnuje pozornost výchovným a zejména kázeňským problémům ve škole, sleduje docházku žáků, poskytuje informace v oblasti profesionální orientace, úzce spolupracuje s učiteli školy, romským asistentem a významnou součástí je spolupráce se zákonnými zástupci žáků a zástupci orgánů státní správy a samosprávy. VP nemá pevně stanoveny konzultační hodiny (neosvědčilo se), ale rodiče ji mohou navštívit kdykoli po předchozí dohodě. Pravidelně, 1x měsíčně se konají provozní porady, kde se operativně řeší organizační záležitosti (zejména zajištění akcí apod.). V letošním školním roce zde nepracují začínající pedagogové. Nekvalifikovaným učitelům umožňuje vedení školy průběžně se vzdělávat v rámci akcí DVPP, které pořádají akreditovaná vzdělávací centra. Ředitelka vybírá vzdělávací akce, které úzce souvisejí se vzděláváním žáků s mentálním postižením, nebo které se zabývají metodikou vzdělávání a výchovy. Další formou péče o nekvalifikované učitele je možnost navštívit ukázkové hodiny ve speciálních třídách ZŠ – Teplice, Plynárenská ulice. S touto školou vedení zvláštní školy úzce spolupracuje. Kontrolní činnost vedení školy, tj. ředitelky a obou zástupkyň, vychází z Rozpisu kontrolní činnosti na školní rok 2002/2003, jehož přílohou je plán hospitací a písemného prověřování vzdělávacích výsledků žáků. Veškerá kontrolní činnost probíhá průběžně, během celého školního roku. Ze všech kontrol jsou vedeny písemné záznamy s datem uskutečnění kontroly, uvedením závěrů (popř. doporučením) a podpisem kontrolované osoby. V případě zjištěných nedostatků jsou prováděny následné kontroly. Všechna zjištění z této činnosti mají významný vliv na další plánování.

Organizace činnosti vyplývá z Organizačního řádu školy, který vychází z místních provozních podmínek. Součástí Organizačního řádu je i struktura řízení, ze které vyplývá nadřízenost a podřízenost všech zaměstnanců školy (organizační pavouk). Organizační řád uvádí kromě předmětu činnosti školy i všeobecné povinnosti, odpovědnost a práva pracovníků. Zároveň uvádí kompetence zaměstnanců dle jejich pracovního zařazení, zajištění plynulého provozu školy a činnost jednotlivých úseků školy. Přehledná a jednoznačně daná organizační struktura umožňuje bezproblémový chod celého zařízení. Školní řád obsahuje všechna ustanovení, která vyplývají z § 15 vyhlášky MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole, ale některé uvedené informace jsou již překonané, v některých bodech škola zcela na sebe přejímá kompetence zákonných zástupců a v některých částech uvádí ne zcela pravdivé informace. I když školní řád uvádí stať o právech žáků, tak jak vyplývá z Úmluvy o právech dítěte, jsou některé pasáže direktivní, příkazové. Vnitřní informační systém je promyšlený a umožňuje všem zaměstnancům i žákům získat informace v potřebném rozsahu. Pedagogové získávají informace od vedení školy prostřednictvím účasti na pravidelných poradách a pedagogických radách. Každý den jsou na nástěnce ve sborovně školy vyvěšeny denní pokyny (např. zastupování a operativní informace), dále má každý pedagog své desky, do kterých mu vedení školy vkládá potřebné informace v písemné podobě. Tento systém funguje i opačně, tj. od učitelů k vedení školy. Žáci získávají potřebné a ucelené informace od svých učitelů ústní i písemnou formou. Vnější informační systém zajišťuje potřebnou informovanost. Rodiče získávají informace jednak na pravidelných třídních schůzkách (4x ročně), osobní návštěvou ve škole a prostřednictvím sdělení v notýscích či žákovských knížkách. Zároveň využívají individuálních konzultací s VP a učiteli školy, řeší např. s drogovou preventivou problémy týkající se socio-patologických jevů. V rámci vnějšího informačního systému škola úzce

spolupracuje s Okresním úřadem v Teplicích - referátem zdravotních a sociálních věcí, odborem sociální prevence a právní ochrany dětí, dětskými lékaři, Policií ČR i městskou policií a Úřadem práce v Teplicích.

I přes zjištění, že ve škole pracuje vysoké procento nekvalifikovaných pedagogů, jsou personální podmínky na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÉMU VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU ZVLÁŠTNÍ ŠKOLY

Hodnocení podmínek vzdělávání se vztahuje ke zvláštní škole.

Výchovně vzdělávací proces se uskutečňuje ve starší, samostatné školní budově, která se nachází v centru města a má velmi dobrou dopravní přístupnost. Školní budova prochází od roku 1999 postupnou rekonstrukcí. Od roku 1999 byla provedena nová fasáda budovy, opravena střecha a zrekonstruovány rozvody vody a sociálního zařízení. Škola má dostatek vhodných výukových prostorů. Vzdělávání a výchova probíhá jednak v kmenových učebnách, ale i v dobře vybavených odborných učebnách (odborné učebny pro hudební a výtvarnou výchovu, v rámci výuky pracovního vyučování – odborná učebna pro dívky, kuchyňka, kovodílna a dřevodílna). Škola nemá vlastní pozemek. Pro plnění učebních osnov pracovního vyučování využívá pozemků soukromého zahradnictví v Teplicích. Pro výuku tělesné výchovy vlastní škola dvě tělocvičny, které jsou v dostatečné míře vybaveny sportovním nářadím a náčiním. Nemá však sportovní hřiště, proto využívá letní stadion TV Jednota Teplice. Od 2. září 2002 je v provozu učebna výpočetní techniky, byla vybudována v rámci projektu INDOŠ a má napojení na internet 24 hodin denně. Škola má k dispozici ještě multimediální učebnu, ve které je nainstalována moderní audiovizuální technika (video, barevný televizor, CD přehrávač, magnetofon a potřebné množství CD nosičů a videokazet). Škola nemá vlastní žákovskou knihovnu, ale má dostatek knižních svazků pro společnou i individuální četbu. Žáci si mohou vypůjčovat knihy v kabinetu, kde jim je k dispozici učitel, který má výpůjčky ve své kompetenci.

Škola je v potřebné míře vybavena učebnicemi a pracovními sešity se schvalovací doložkou. V bohatých kabinetních sbírkách jsou zastoupeny využitelné učební pomůcky staršího data výroby (zejména obrazový materiál a trojrozměrné pomůcky pro výuku fyziky a přírodopisu), ale i nové moderní pomůcky (mapy, nástěnné obrazy pro výuku českého jazyka apod.), které škola nakupuje postupně, dle finančních možností. Každý ročník má k dispozici radiomagnetofon s CD přehrávačem, pro zpestření výuky mohou žáci využívat videa, ke kterým má škola potřebné množství videokazet. Vyučující permanentně využívají školní kopírovací přístroj, na kterém připravují žákům další doplňkový výukový materiál (texty pro hbitější žáky, pro zpestření výuky apod.). Všichni žáci školy jsou vybaveni učebnicemi a potřebnými pracovními texty, žáci 1. ročníku jsou navíc vybaveni dalšími základními školními potřebami. V rámci pracovního vyučování žáci pracují ve vlastním pracovním oblečení, v kuchyňce mají k dispozici školní zástěry. Při tělesné výchově cvičí v hygienickém sportovním oblečení a ve vhodné sportovní obuvi.

Ředitelka školy a její zástupkyně pravidelně sledují a vyhodnocují využívání materiálních zdrojů, které má škola k dispozici. Nejčastěji jsou tyto kontroly prováděny v rámci hospitační činnosti, ale i průběžnou kontrolou výpůjčních sešitů v kabinetech. Kontrolní zjištění analyzují a přijímají opatření.

Materiálně-technické podmínky jsou na velmi dobré úrovni a umožňují efektivně realizovat vzdělávací program pro zvláštní školy.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VŠECH STUPNÍCH ZVLÁŠTNÍ ŠKOLY

Realizace vzdělávacích programů

Škola realizuje v plném rozsahu vzdělávací program zvláštní školy č.j. 22 980/97-22.

Vzdělávací program je realizován v souladu se zařazením do sítě škol.

Výuka ve všech stupních zvláštní školy se uskutečňuje podle platného učebního dokumentu. Učební plán koresponduje s předloženými rozvrhy vyučovacích hodin. Ředitelka školy využila možnosti úpravy učebního plánu až do výše 30 % bez překročení týdenní dotace hodin a v 9. ročníku upravila vzhledem k podmínkám školy v rámci pracovního vyučování (PV) učební plán. Z celkového počtu 8 hodin (PV) ubrala 2 hodiny a o tyto hodiny (vždy po jedné) posílila časovou dotaci českého jazyka a matematiky.

Výuka je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu zvláštní školy.

Povinná dokumentace byla kontrolována náhodným výběrem na všech stupních zvláštní školy. Kontrolou vzorku bylo zjištěno, že tato povinná dokumentace je vedena v plném rozsahu na platných tiskopisech a zachycuje průkaznost průběhu vzdělávání.

Vedená kontrolovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vedení školy systematicky a průběžně sleduje plnění učebních plánů a osnov v rámci vlastní hospitační činnosti a provádí pravidelnou kontrolou vedení povinné a další dokumentace (zejména školní sešity a žákovské knížky). Všechny uskutečněné kontroly jsou analyzovány a výsledky využity pro další stanovení cílů, které zvýší kvalitu vzdělávání a výchovy.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni zvláštní školy (1. – 3. ročník)

V rámci orientační inspekce byly provedeny hospitace v předmětech: matematika, český jazyk, pracovní vyučování a řečová výchova.

Výuku sledovaných hodin zajišťovali čtyři vyučující, z nichž jeden splňoval podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost neměla negativní vliv na kvalitu výuky.

Všechny sledované hodiny byly zahajovány informací o průběhu a obsahu vyučovací jednotky. Méně však bylo využíváno motivačních prvků k podchycení zájmu žáků a jejich vtažení do problematiky probíraného učiva. Během výuky byli žáci za každý dobrý výkon a snahu o pokrok v učení pozitivně hodnoceni převážně pochvalou. Ojedinelé se však objevovalo i hodnocení záporné s projevem pochybnosti o znalostech a dovednostech žáků. V průběhu vyučovacích hodin nebyla zaznamenána práce s chybou a žáci nebyli vedeni k využití probíraného učiva v praktickém životě. Vyučující věnovali potřebný prostor závěrům hodin, které obsahovaly shrnutí učiva, vzájemné hodnocení a především sebehodnocení samotnými žáky a nakonec i hodnocení učitelem.

Plánování a příprava výuky vychází ze schváleného vzdělávacího programu a časová dotace sledovaných předmětů odpovídá příslušnému učebnímu plánu, na jehož základě mají učitelé vypracované tematické plány a časové rozvržení učiva. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd a především schopnostem a možnostem žáků. Bezprostřední příprava na výuku, jejíž součástí byla ve většině sledovaných hodin pečlivě připravená tabule a příprava potřebných názorných pomůcek, byla vždy na velmi dobré úrovni.

Ve sledovaných hodinách měly dominantní postavení frontálně vedené činnosti s klasickou stavbou hodiny, ojediněle se uplatňovaly jiné formy a to práce ve skupinách na koberci a práce ve dvojicích. Do hodiny českého jazyka – čtení byla zařazena i dramatizace. V žádné ze sledovaných hodin nebyla zaznamenána odlišnost práce se žáky dle různé mentální úrovně, bylo však respektováno individuální tempo žáků a učitelé žákům poskytovali individuální pomoc při řešení samostatných prací. Malá pozornost byla ze strany vyučujících věnována vytváření prostoru pro samostatné a aktivní učení. Výjimkou byly hodiny pracovního vyučování, kde byl žákům poskytnut potřebný prostor pro uplatnění vlastní kreativity a zručnosti.

Vyučování probíhá v prostorově vyhovujících a esteticky upravených třídách, vybavených vhodným žákovským nábytkem. Příjemné prostředí učeben je umocněno zřízením odpočinkových koutků s křesílky a kobercem, které slouží k relaxaci nejen o přestávkách, ale i během hodin. Psychohygienu výuky je zajištěna zařazováním relaxačních chviliek, v menší míře i oddychových činností a změnou zaměstnání. V rámci pracovního vyučování učitelky dbaly na dodržování bezpečnosti žáků při činnostech. Velkou měrou k vytváření pozitivního vztahu k výuce přispívalo ze strany vyučujících navozování klidné pracovní atmosféry a citový vztah k žákům.

Materiální zázemí výuky je na velmi dobré úrovni. Vyučující mají k dispozici tabelární i trojrozměrné pomůcky, v hodinách však ve značné míře využívají pomůcky, které si vlastnoručně vyrábějí. Ve výuce byly efektivně využívány učebnice a pracovní sešity, méně bylo využito tabelárních pomůcek, které byly součástí výzdoby třídy.

Interakce a komunikace je celkově na velmi dobré úrovni. Žáci respektují dohodnutá pravidla jednání a chování. Učitelé respektují osobnost žáků a průběžně, ve všech hodinách rozvíjejí jejich komunikativní schopnosti. Žáci mohou prezentovat své názory a mají možnost diskutovat nad vzniklým problémem.

Během inspekce bylo zaznamenáno pouze ústní hodnocení činností žáků. Tato skutečnost byla dána tím, že se žáci vrátili do školy po vánočních prázdninách a učitelé ověřovali pouze orientačně znalosti žáků. Kontrolou žákovských knížek lze konstatovat, že zjišťování znalostí žáků probíhá tradičními metodami, tj. písemnými pracemi a ústně – formou rozhovoru. Tyto formy prověřování znalostí jsou klasifikovány známkou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni zvláštní školy (4. - 6. ročník)

Během orientační inspekce bylo hospitováno dvanáct hodin v předmětech: český jazyk, matematika, pracovní vyučování a řečová výchova.

Výuku sledovaných hodin zajišťovalo sedm vyučujících, z nich pouze jedna učitelka splňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (výuka řečové výchovy ve IV. ročníku). Nízká kvalifikovanost vyučujících neměla negativní vliv na kvalitu výuky, neboť většina vyučujících má dlouholeté pedagogické zkušenosti. Pouze v hodinách řečové výchovy se objevovaly menší metodické nedostatky.

V úvodní části všech sledovaných hodin vyučující seznamovali žáky s cílem a průběhem vyučovací hodiny. Méně bylo však využíváno úvodní motivace k navození atmosféry, podněcující k zájmu o probírané učivo a jeho využití v běžném životě. V průběhu hodin byli žáci za podané výkony povzbuzováni pochvalou a kladným hodnocením. Nedílnou součástí všech sledovaných hodin bylo závěrečné shrnutí učiva a krátké zopakování. Vyučující vedou velmi citlivě žáky k vzájemnému hodnocení i sebehodnocení, kdy usměrňují přílišné podceňování nebo naopak přeceňování v hodnocení žáků. Průběžné hodnocení vzdělávacích

úkolů bylo vždy věcné a konkrétní. Obsahovalo analýzu chyb, méně již byla využívána práce s chybou. Během sledovaných hodin nebyli žáci klasifikováni za znalosti, ale kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že frekvence známek je ve všech předmětech dostatečná.

Plánování a příprava výuky je v souladu s platným vzdělávacím programem. Učební osnovy jsou průběžně plněny. Bezprostřední příprava učitelů na výuku je svědomitá. Součástí přípravy byla většinou i příprava na tabuli a bylo zaznamenáno využívání názorných nástěnných a manipulačních pomůcek.

Učitelé volí vzhledem k mentálnímu postižení žáků a složení třídních kolektivů vhodné vyučovací metody. Využíván byl převážně frontální způsob výuky bez diferenciací úkolů dle individuálních schopností žáků. Ve výuce byly velmi vhodným způsobem uplatňovány mezipředmětové vztahy, méně již byla probíraná látka spojována s praxí a již nabytými zkušenostmi žáků.

Vyučující průběžně sledovali dodržování nutných hygienických návyků při práci s učebnicí a při psaní, respektovali individuální tempo práce žáků, střídali aktivní a odpočinkové činnosti, vhodně zařazovali relaxační chvílky.

Materiální zázemí školy je velmi dobré, scházelo však jeho širší využití, zejména ve sledovaných hodinách řečové výchovy. V převážné většině sledovaných hodin využívali učitelé především vlastnoručně vyrobené pomůcky nebo improvizovali kombinací různých součástí jiných pomůcek. Efektivně bylo využíváno učebnic a zejména pracovních sešitů. Žáci pracovali s nakopírovaným doplňujícím materiálem a k dispozici měli v rámci výuky matematiky – geometrie i pomocné tabulky.

Interakce a komunikace je na velmi dobré úrovni. Každý žák je vnímán jako osobnost, má právo na vyjádření vlastního názoru a na diskusi. Komunikace všech účastníků vyučování je bezproblémová, a je založena na vzájemné důvěře. Komunikativní dovednosti žáků jsou v potřebné míře rozvíjeny, vyučující vedou žáky ke kultivovanému slovnímu projevu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 3. stupni zvláštní školy (7. - 9. ročník)

V průběhu orientační inspekce bylo v 7. – 9. ročníku navštíveno celkem 19 vyučovacích hodin. Hospitace se uskutečnily ve všech ročnících a třídách tohoto stupně. Pozornost ČŠI byla zaměřena zejména na vzdělávání a výchovu v českém jazyce, matematice, rýsování, přírodopisu, zeměpisu a v pracovním vyučování.

Výuku sledovaných předmětů zajišťovalo 10 pedagogů, z toho byli dva kvalifikovaní, ostatní (80 %) nesplňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Nekvalifikovanost vyučujících neměla na kvalitu vzdělávání zásadní negativní vliv, pouze u některých vyučujících se objevovaly drobné metodické chyby, zejména v oblasti stavby hodiny a uplatňování forem a metod práce.

V předmětech s převahou naukového charakteru byli žáci vždy seznámeni s cílem hodiny, ale ze strany většiny vyučujících absentovala úvodní motivace a seznámení s použitelností učiva v praktickém životě. Jen ojediněle využívali vyučující zkušeností žáků, často chybělo i vhodné spojování probírané látky s praktickým životem, což bylo patrné především ve sledované výuce matematiky, ale i českého jazyka. Naopak vstupní i průběžná motivace aktualizací učiva byla nedílnou součástí pracovního vyučování a zeměpisu, kdy vyučující právě stavěli na využití zkušeností a osobních poznatků žáků. V průběhu všech sledovaných hodin byli žáci povzbuzováni pochvalou a motivující klasifikací. Učitelé veřejně oceňovali u žáků pokrok při plnění vzdělávacích úkolů, důsledně využívali zpětné vazby a operativně reagovali na zjištěné skutečnosti. V závěru téměř všech sledovaných hodin byl pedagogy vytvářen potřebný prostor

pro celkové zhodnocení, zároveň jsou žáci vedeni k vzájemnému hodnocení a netradičními formami i k sebehodnocení.

Ve všech navštívených třídách panovala přátelská a pracovní atmosféra, na velmi dobré úrovni byly vztahy mezi učiteli a žáky, ale i mezi žáky navzájem, což bylo patrné v týmové spolupráci, kdy žáci pracovali ve skupinách.

Plánování a příprava jednotlivých hodin vychází z kvalitně zpracovaných časových a tematických plánů, které respektují učební osnovy, jenž jsou průběžně plněny, což dokladuje hospitační činnost ČŠI, zápisy v třídních knihách a žákovských knížkách. Bezprostřední příprava všech vyučujících byla pečlivá a zahrnovala v sobě i přípravu tabule a potřebných pomůcek.

Ve výuce se uplatňovaly různorodé formy a metody práce. Dominantní místo měly frontálně vedené činnosti, ale uplatňovaly se i skupinové aktivity a práce ve dvojicích. Ustálené složení pracovních skupinek (dle schopností) umožňuje všem žákům se úspěšně uplatnit. V rámci samostatných prací věnovali učitelé žákům individuální pozornost, ochotně vysvětlovali a upřesňovali zadané úkoly. Učitelé nediferencují zadávané úkoly dle individuálních schopností a možností žáků. Pouze bystřejším žákům zadávají další (připravené) úkoly.

Všichni vyučující vnímají momentální psychický stav žáků, dodržují psychohygienické zásady vzdělávání zejména tím, že upravují tempo výuky, střídají formy a metody práce a vřazují odpočinkové činnosti. Ve vyučovacích hodinách sledují správné držení těla při sezení a psaní. Výuka probíhá v esteticky upravených učebnách, které jsou dobře tepelně i světelně zajištěné a během hodiny často větrané. Nedílnou součástí všech učeben je renovovaný, výškově vyhovující žákovský nábytek a potřebné množství úložných prostorů pro pomůcky. V rámci pracovního vyučování jsou žáci vždy seznamováni s bezpečností při práci, zároveň činnosti vykonávají v pracovním oblečení.

V naukových předmětech byly efektivně používány učebnice a pracovní sešity. Učitelé respektují metodu názornosti, využívají zejména obrazový materiál, vlastnoručně vyrobené třídicí kartičky a nakopírované texty, méně již pak trojrozměrné a další profesionálně vyrobené pomůcky z kabinetů. Ve sledované výuce byla využita audiovizuální technika pouze v jedné hodině.

Většina žáků pochází ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí. Z toho důvodu je i jejich jazyková a komunikační úroveň poměrně nízká. Převážná část učitelů nevěnuje patřičnou pozornost obohacování a rozvoji slovní zásoby žáků. Učitelé většinou žákům kladou uzavřené otázky nebo nevytvářejí potřebný prostor pro formulaci odpovědí žáků a to především z časových důvodů. Vyučující mají tendence předávat žákům co možná nejvíce „hotových“ informací naukového charakteru, což často bývá na úkor rozvoje komunikativních dovedností a jazykové obratnosti žáků.

Učitelé aplikují mezipředmětové vztahy do výuky, zejména z oblastí občanské výchovy (velmi zajímavé bylo využití prvků evropské sounáležitosti, vstupu ČR do Evropské unie a účasti ČR v NATO), přírodopisu, dějepisu a zeměpisu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou na třetím stupni velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Výsledky vzdělávání škola zjišťuje ve všech předmětech průběžně a výhradně klasifikací známkou. Ani v nejnižších ročnících není využito širšího slovního hodnocení. Náhodným výběrem a kontrolou vzorku informativních notýsků a žákovských knížek bylo zjištěno, že ze strany učitelů je prioritní pozornost věnována naukovým předmětům a hodnocení písemných

úkolů (desetiminutovky, diktáty apod.). Jen výjimečně je využíváno pro hodnocení slovních projevů žáků.

V paralelních třídách jednotlivých ročníků jsou vždy ke klasifikačnímu období (čtvrtletí, pololetí apod.) zadávány vlastní srovnávací testy z českého jazyka a matematiky. Prověrky připravují obě zástupkyně ředitelky školy a pro větší objektivitu je zadávají zástupkyně nebo vyučující z paralelní třídy. Jiné evaluační nástroje škola vzhledem ke svému specifickému postavení nevyužívá.

Výsledky srovnávacích prověrek jsou analyzovány v rámci metodických sdružení. Na základě zjištěných skutečností jsou pak přijímána opatření k dalšímu zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu. Rozbor výsledků vzdělávání a výchovy je také nedílnou součástí všech pedagogických rad a podstatné informace z této oblasti jsou uvedeny ve Výroční zprávě o činnosti školy ve školním roce 2001/2002.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Škola plní své poslání a poskytuje vzdělání a výchovu na velmi dobré úrovni žákům s mentálním postižením. Kvalita vzdělávání a výchovy je celkově vyrovnaná na všech třech stupních této zvláštní školy. Vysoká nekvalifikovanost pedagogického sboru je nahrazována dlouholetou praxí a zkušenostmi vyučujících. V nemalé míře má podíl na celkově velmi dobré úrovni vzdělávání a výchovy vedení školy, které umožňuje učitelům zvyšování kvalifikace a v rámci DVPP doporučuje a podporuje účast na vzdělávacích akcích zaměřených především na oblast speciálně pedagogickou a didaktickou. Vzdělávání je založeno zejména na frontálně vedených činnostech, sice v menší míře, ale objevují se i jiné formy a metody práce. Vyučující využívají převážně vlastnoručně vyrobených pomůcek, výuka probíhá v nestresujícím prostředí esteticky upravených a psychohygienickým podmínkám vyhovujících tříd.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Na základě porovnání údajů uvedených v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol a ve zřizovací listině školy ČŠI konstatuje, že oba dokumenty nejsou v souladu. Vzhledem k tomu, že od 1. července roku 2001 je zřizovatelem organizace Ústecký kraj, nebyla tato skutečnost zaznamenána do rozhodnutí o zařazení do sítě škol, zároveň nesouhlasí ani přesný název školy v obou dokumentech.

Škola se významně prezentuje na veřejnosti i v regionálním tisku. Pro širokou veřejnost pořádá pravidelné výstavy žakovských prací (podzimní výstavka, vánoční, velikonoční apod.), pro rodiče i veřejnost pořádá 2x ročně slavnostní akademie. Žáci se úspěšně zúčastňují regionálních sportovních i vědomostních soutěží v rámci speciálních škol, úspěchy sklízí i na romských pěveckých festivalech.

Škola se zapojuje do vzdělávacích projektů a aktivit. Ve školním roce 2001/2002 byl škole přiznán Otevřený grantový program pro podporu romské menšiny. Další tři uznané projekty jsou zaměřeny na volnočasové aktivity pro romské děti, ale i ostatní žáky školy. Všechny projekty se daří úspěšně realizovat.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy vydaná Radou Ústeckého kraje dne 19. prosince 2001 pod č.j. 61/2001
2. Dodatek č. 1 ke Zřizovací listině ze dne 27. března 2002
3. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT pod č.j. 22 865/2000-21 dne 7. srpna 2000 s účinností od 1. září 2000
4. Třídní knihy všech tříd zvláštní školy platné ve školním roce 2002/2003
5. Třídní výkazy všech navštívených tříd
6. Katalogové listy žáků - náhodně vybrané ve všech navštívených třídách 1. – 3. stupně zvláštní školy
7. Organizační řád školy a jeho součástí (ŠD) s platností od 3. září 2001
8. Řád školy platný od 2. září 2002
9. Rozvrhy vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících platné pro školní rok 2002/2003
10. Tematické a časové plány hospitovaných předmětů zpracované pro školní rok 2002/2003
11. Žákovská dokumentace – žakovské knížky všech přítomných žáků, náhodně vybrané sešity a další písemné práce žáků
12. Písemné záznamy z pedagogických rad, provozních porad, metodických orgánů, hospitační a kontrolní činnosti vedení školy
13. Plán metodického sdružení I. a II. stupně zvláštní školy ve školním roce 2002/2003
14. Plán kontrolní činnosti ředitelky školy a zástupců ve školním roce 2002/2003
15. Rozpis kontrolní činnosti na školní rok 2002/2003
16. Plán výchovného poradce ve školním roce 2002/2003
17. Jmenování ředitelky školy do funkce ze dne 14. prosince 1999 s účinností od 1. února 2000 vydané ŠÚ Teplice
18. Potvrzení ředitelky školy ve funkci ze dne 14. září 2001 vydané Radou Ústeckého kraje
19. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002

ZÁVĚR

Z koncepce rozvoje školy jednoznačně vyplývá, že prioritním úkolem je zajistit plně kvalifikovaný pedagogický sbor. Tento úkol se zatím nedaří realizovat. Pracuje zde téměř 80 % učitelů bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti. Mnozí z nich mají zájem studovat, ale současný stav vysokého školství neumožňuje všem uchazečům přijetí ke studiu, zároveň do školy už dlouho nenastoupili absolventi pedagogických fakult. Velmi dobré vedení zaměstnanců a řízení školy, kdy kontrolní systém plní i roli metodickou, částečně eliminuje nekvalifikovanost. Organizační struktura, informační systém a reálné plánování umožňuje bezproblémový chod školy.

Částečně zrekonstruovaná školní budova leží na strategickém místě města a je k ní velmi dobrá přístupnost i z hlediska dopravní obslužnosti. Škola má dostatek vhodných výukových prostor, jsou zde vybudovány moderně vybavené odborné a další učebny, ale pro klíčový předmět pracovní vyučování nemá vlastní pozemek. Na velmi dobré úrovni je vybavení učebnicemi, pracovními sešity a dalšími učebními texty, kabinetní sbírky pomůcek jsou dle

finančních možností průběžně doplňovány a modernizovány. Z hospitační činnosti ČŠI vyplývá, že ne všichni učitelé využívají v potřebné míře školních a na profesionální úrovni vyrobených pomůcek, ale že spíše upřednostňují pomůcky vlastnoručně vyrobené.

Škola úspěšně realizuje Vzdělávací program zvláštní školy. Rozvrhy vyučovacích hodin jsou v souladu s učebním plánem, učební osnovy jsou průběžně plněny. Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný. I přes zjištění, že výuku zajišťují z velké části nekvalifikovaní učitelé, neměl tento jev negativní vliv na kvalitu sledované výuky. Velmi dobrá bezprostřední příprava všech vyučujících, průběžné kladné hodnocení žáků a oboustranně přívětivé pracovní prostředí mělo pozitivní vliv na průběh vzdělávání. Výuka probíhá zejména formou frontálně vedených činností, ale pedagogové volí i jiné, pro žáky přitažlivé formy a metody práce. Potřebná pozornost je věnována psychohygieně v nejrůznějších formách (správné sezení, střídání činností, vkládání odpočinkových aktivit, ale i dodržování hygienických zásad a zásad bezpečnosti v rámci např. pracovního vyučování apod.). Učitelé mají rozdílný přístup k rozvoji komunikativních dovedností žáků a k rozvoji celkového kultivovaného slovního projevu žáků. Zatímco v nižších ročnících této oblasti věnují pedagogové značnou pozornost, u žáků zejména na 3. stupni chybí soustavné a dlouhodobé působení, což je dáno i tím, že učitelé nevyžadují od žáků ucelené, souvislé odpovědi.

V porovnání s poslední inspekcí, která se uskutečnila v lednu roku 1999 došlo ve škole k výrazným změnám. Změnilo se vedení školy (nástup nové ředitelky a jedné zástupkyně), škola přešla do právního subjektu a pod nového zřizovatele. V oblasti materiálně-technického zázemí došlo k výraznému posunu, neboť škola dostala novou fasádu, proběhla rekonstrukce rozvodů vody do tříd, rekonstrukce sociálního zařízení a byla opravena střecha školní budovy. Nově byla v rámci projektu INDOŠ vybudována a provozněna počítačová učebna a dovybaveny byly další odborné učebny.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová	v.r.
Člen týmu	Mgr. Renata Schejbalová	v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Marie Visingerová
Libuše Zmátlová

V Mostě dne 16. ledna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. 1. 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu   Podpis

Mgr. Dagmar Kellnerová - ředitelka školy

v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad — OŠMT, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem	2003-02-14	064 12/03-5022
Zřizovatel	dtto	dtto

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány